

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Narodowego Banku Polskiego

przy uczestnictwie (...) Banku (...) w W.

w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. i Grupa G. spółki z o.o.

z siedzibą w W.

o zmianę wpisu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 13 kwietnia 2017 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 3 października 2016 r., sygn. akt XXIII Ga (...),

**oddala zażalenie i pozostawia orzeczenie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca domagał się zmiany wpisu w rejestrze zastawów przez zmianę danych zastawnika, polegającą na wykreśleniu (...) Banku w upadłości likwidacyjnej i wpisanie jako zastawnika wnioskodawcy.

Referendarz sądowy postanowieniem z dnia 31 grudnia 2015 r. uwzględnił wniosek, a Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 13 maja 2016 r. zaskarżone postanowienie referendarza sądowego oraz dokonany na jego podstawie wpis utrzymał w mocy.

Sąd drugiej instancji, rozpoznając apelację uczestnika – spółki z o.o. Grupy G., oraz apelację Syndyka Masy upadłości Spółdzielczego Banku w upadłości likwidacyjnej, postanowieniem z dnia 3 października 2016 r. uchylił zaskarżone postanowienie, zniósł postępowanie w sprawie dotknięte nieważnością i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, działając na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 379 pkt 2 k.p.c.

W ocenie Sądu odwoławczego o nieważności postępowania przesądziła okoliczność, że uczestnik postępowania Spółdzielczy Bank w upadłości likwidacyjnej nie posiadał organów uprawnionych do reprezentacji. Sąd ten uznał, że przedmiot zabezpieczenia w postaci wierzytelności zabezpieczonej zastawem nie wchodzi do masy upadłości z mocy art. 67 ust. 2 prawa upadłościowego, a w konsekwencji wierzytelność ta nie jest w zarządzie Syndyka masy upadłości. To z kolei skutkuje tym, że skoro z mocy art. 144 ust. 1 p.u. Syndyk może wszczynać i prowadzić tylko postępowanie dotyczące masy upadłości, to w sprawach, które nie dotyczą tej masy legitymację zachowuje upadły.

W konsekwencji Sąd ten uznał, że upadły Bank Spółdzielczy nie mógł samodzielnie uczestniczyć w tym postępowaniu wobec braku wpisów w KRS organów uprawnionych do jego reprezentacji, a osoba wpisana w dziale 6 rubryce 4 podrubryce 2 KRS była uprawniona do reprezentacji upadłego, ale jedynie w toku postępowania upadłościowego. Sąd odwoławczy podkreślił, że zgodnie z art. 433 pkt 2 p.u. z dniem ogłoszenia upadłości wygasa ustanowiony zarząd komisaryczny.

W rezultacie Sąd drugiej instancji ocenił jako bezsporne, że uczestnik – Bank Spółdzielczy w upadłości likwidacyjnej – nie ma organów uprawnionych do jego reprezentacji w przedmiotowym postępowaniu, a wobec jego niezawieszenia postępowanie to dotknięte było nieważnością z mocy art. 379 pkt 2 k.p.c., co skutkowało orzeczeniem na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu odwoławczego wnioskodawca zaskarżył zażaleniem, zarzucając naruszenie art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 144 prawa upadłościowego przez błędne przyjęcie zaistnienia przesłanki nieważności postępowania.

W uzasadnieniu zażalenia wnioskodawca wywodzi, że Spółdzielczy Bank w upadłości likwidacyjnej posiada organy, tj. Radę Nadzorczą, Zarząd Komisaryczny, syndyka oraz osobę powołaną w toku postępowania upadłościowego do reprezentowania upadłego, tj. Pana L. T. K..

W ocenie żalącego, spory dotyczące przejścia zastawu rejestrowego na inny podmiot są sprawami dotyczącymi masy upadłości, a upadłego powinien reprezentować syndyk.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przedmiotem sporu na obecnym etapie jest nieważność postępowania przed Sądem I instancji, stwierdzona w zaskarżonym zażaleniem wnioskodawcy postanowieniu Sądu drugiej instancji, a nie merytoryczna ocena rozstrzygnięcia o żądaniu wniosku, której Sąd odwoławczy nie dokonywał.

Sąd drugiej instancji zasadnie przyjął, że m.in. syndyk nie mógł reprezentować upadłego Banku, ponieważ przedmiot postępowania nie dotyczy masy upadłości, gdyż żądanie wnioskodawcy dokonania zmiany wpisu zastawnika dotyczy zabezpieczenia wierzytelności zastawem rejestrowym, a taki przedmiot zabezpieczenia ustanowionego m.in. na rzecz NBP nie wchodzi do masy upadłości w razie ogłoszenia upadłości któregośkolwiek z podmiotów dokonujących operacji m.in. z NBP. Przedmiot postępowania sądowego nie dotyczy więc masy upadłości z mocy art. 67 ust. 2 prawa upadłościowego (Dz.U. 2016, poz. 2171), co wyłączało możliwość prowadzenia tego postępowania przez syndyka, a to na podstawie art. 144 ust. 1 pr. upadłościowego. Wynik tego postępowania w przedmiocie zmiany wpisu zastawnika nie mógłby bowiem mieć wpływu na stan masy upadłości i możliwość zaspokojenia się z niej, a więc nie było to postępowanie dotyczące masy upadłości (v. wyrok SN z dnia 16 stycznia 2009 r., III CSK 244/08, niepubl.), co skutkowało wyłączeniem możliwości jego prowadzenia przez syndyka.

W następstwie reprezentowania uczestnika – Banku Spółdzielczego przez syndyka, który był podmiotem nieuprawnionym do reprezentacji tego

uczestnika postępowania, uczestnik został pozbawiony możliwości obrony swoich praw, co skutkowało nieważnością postępowania z mocy art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W judykaturze prezentowane jest też stanowisko, że jeżeli brak w postępowaniu właściwego organu uprawnionego do działania za stronę nastąpił w toku postępowania, Sąd powinien znieść postępowanie w zakresie dotkniętym brakiem i zawiesić postępowanie, a uchybienie temu obowiązkowi skutkuje nieważnością postępowania (wyrok SN z dnia 7 listopada 2006 r., I CSK 224/06, niepubl.).

W niniejszym postępowaniu uczestnik Bank Spółdzielczy nie był więc reprezentowany przez uprawniony do tego podmiot, a to skutkowało pozbawieniem go możliwości obrony swoich praw przez organ uprawniony do jego reprezentacji.

W tym stanie rzeczy zaskarżone zażaleniem postanowienie odpowiada prawu, a Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 389¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.